

Bildande av Östra Almbergets naturreservat i Malung-Sälens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området är ca 131 ha stort och består av naturskog. Reservatets namn ska vara Östra Almberget. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Östra Almberget
Kommun	Malung-Sälén
Län	Dalarna
NVR id	2041705
Församling/socken	Lima
Naturgeografisk region	Vågig bergkullterräng
Fastigheter	BU 3:6 BU 7:1 BU 10:7 BU 11:31 BU 13:2 BU 15:5 BU 27:1 BU 31:3 VÄSTRA TANDÖ 8:4 BU 10:10 BU 13:13
Areal	Total areal: 131 ha Landareal: 131 ha Produktiv skogsmark: 128 ha

Syfte med naturreservatet

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Det främsta syftet med naturreservatet är att bevara områdets skogar som har en liten mänsklig påverkan och är av naturskogskaraktär.

Bevara biologisk mångfald.

Växt och djursamhällen som är typiska för områdets miljöer ska ges förutsättningar för gynnsam bevarandestatus. I Östra Alombergets skogsmiljöer återfinns en rad rödlistade arter och strukturer som indikerar artrika ekosystem.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Även om reservatets primära syfte är att värna områdets biologiska värden bidrar det även till att tillgodose allmänheten med områden för friluftsliv.

Syftet ska nås genom:

Föreskrifter för området

Området undantas från skogsbruk och annan verksamhet som kan förändra förhållandena för de växt- och djursamhällen som är knutna till områdets skogsmiljöer.

Skötsel enligt skötselplan

För att bevara områdets befintliga naturskogsmiljöer ska större delen av skogen lämnas för fri utveckling. För att upprätthålla naturskogens dynamik bör om möjligt naturvårdsbränning ske i de tallskogsdominerade miljöerna för att upprätthålla brandpåverkan.

Information

Information om området ska finnas både på Länsstyrelsens webbsida och på skylt vid reservatet.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Biologiska värden

Östra Alomberget är en bergsformation som höjer sig markant över omgivande landskap. Reservatet omfattar topplatån och de omgivande sluttningarna och utgörs av naturskog med stor variation i bestånden. På toppen består skogen av luckig höjdlägesbarrskog där ljungmattor breder ut sig på marken och bergshällar i vissa områden tittar fram. På flera ställen runt toppen finns lodytor. I sluttningarna är skogen kraftigare och varierar från hänglavrik granskog i norr och öst till en mer talldominerad skog i väst. Det finns även inslag av myr och sumpskog och framförallt i de västra delarna finns spår av bränder i

gamla tallågor och stubbar. Upp till fem brandtillfällen kan uppskattas i träd som fortfarande står kvar på platsen.

Hyggen drar upp mot bergets sluttningar från flera håll, men de skogar som omfattas av reservatet har endast liten påverkan av modernt skogsbruk. Här återfinns många av naturskogens karaktärsdrag med bland annat flerskiktning och träd av olika ålder. Inslaget av gamla och döda träd är i delar av området omfattande.

Variationen och storleken på området tillsammans med den relativa orördheten har skapat förutsättningar för en stor artrikedom. Ett flertal hotade lavar och svampar har påträffats i området.

Friluftsliv

Östra Almberget är lättillgängligt tack vare närheten till bilväg. Från bilvägen i norr finns en stig som leder upp på berget där besökare kan uppleva skogen och utsikten från toppen.

Miljömål

Beslutet om att skydda Östra Almbergets naturreservat bidrar till att uppfylla miljömålen *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Det främsta hotet mot områdets naturvärden är skogsbruk, men även annan exploatering skulle kunna utgöra hot mot området. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan bäst tillgodoses genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försväras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken

Planeringsbakgrund

Östra Almberget ligger inom ett landskapsavsnitt, så kallad värdetrakt, där man i strategin för formellt skydd av skog i Dalarnas län (Miljövårdenheten, Rapport 2006:02) identifierat en högre täthet av värdekärnor för djur- och växtliv. Östra Almberget ligger inom granvärdetrakten Tandövala. Stora delar av Östra Almbergets skogar, ca 50 ha, är utpekade

som nyckelbiotop i den naturvärdesdokumentation av skogslandskapet som Skogsstyrelsen har gjort.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Detsamma gäller för uppföljning av bevarandemål och åtgärder. Vidare ska föreskrifterna heller inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på beslutskartan, bilaga 2.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - Befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas
 - Befintliga vägkanter inom ett område om två meter från bakre dikeskant får underhållsröjas.
3. gödsla, återföra aska eller använda bekämpningsmedel
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - Jaktpass av naturmaterial får uppföras
5. plantera in växter eller djur
6. utan Länsstyrelsens tillstånd sprida kalk
7. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Transportera ut älg, björn, större hjortvilt eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till länsstyrelsen
8. bedriva jakt med fälla, inklusive snara, med följande undantag
 - Jakt med minkfällor är tillåtet.
9. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser.

10. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov.
2. skötsel genom naturvårdsbränning inom område som framgår av skötselkartan, bilaga 3,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:

-Insamling av löst liggande mindre torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld. Undantaget gäller inte torrakor och tjärstubbar.

2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark .

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det vidare förbjudet att:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter)
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang.

Motiv och förtydliganden till föreskrifter

I *punkterna A1-A9 och C1-C4* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I *punkt A2* förbjuds alla former av avverknings- och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler. Befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas, men nya sikt- och skjutgator får inte röjas. Vidare får träd och buskar

inom ett område om två meter bortom bakre vägdikeskant tas bort med syftet att underhålla vägen. Stora och grova träd eller andra träd med höga naturvärden bör dock om möjligt lämnas kvar stående. Om detta inte är möjligt ur säkerhetssynpunkt kan träden fallas och lämnas liggande i reservatet.

I *punkt A3* framgår det att man inte får sprida aska i reservatet. Förbudet avser askåterföring av biobränsle och gäller inte spridning av kremeringsaska, då detta anses ha försumbar påverkan på naturmiljön.

I *punkt A4* förbjuds nyanläggning av alla slags anläggningar. Detta inkluderar jakttorn och jaktpass av permanent typ med väggar, tak eller dylikt. Enkla tillfälliga jaktpass av "naturmaterial" dvs. av standardtyp med slakor/granris eller mobila tak/vindskydd som endast används under själva jakten får dock skapas. Jaktpass inklusive eventuella skjutvinklar får markeras diskret, exempelvis med märkt småfågelholk i naturmaterial.

I *punkt A7* förbjuds terrängkörning på barmark. Terrängkörning med motordrivna fordon ger vegetations- och markskador, särskilt om tunga fordon används eller om körning sker i våtmarker, vilket skadar den biologiska mångfalden och minskar upplevelsen av ett "orört" område. Undantag för uttransport av älg, björn, större hjortvilt och vildsvin bedöms kunna ske med fordon som inte ger permanenta markskador samtidigt som omfattningen är så begränsad att friluftslivet, vid avvägning mot jaktintresset, får tåla eventuella störningar. De undantagna djuren överensstämmer med dem som anges i terrängkörningsföreläsningen. Lämpligen bör små lätta fordon nyttjas, helst banddrivna. Störningen av den förväntade snöskotertrafiken har inte bedömts bli så omfattande i området att det motiverar ett förbud.

I *punkt A8* förbjuds jakt med fällor. Denna jaktform bedöms ej vara av samma starka allmänna intresse som annan jakt, utan bedrivs främst i bestandsreglerande syfte. Utgångspunkten bör därför vara att endast tillåta jakt med fällor om det finns skäl att reglera specifika arter. Utestående fällor minskar också upplevelsen av ett "orört" område och kan upplevas negativt av friluftslivet. Det kan även innebära en risk för fredade arter som exempelvis ugglor. Undantag för minkfällor medges för att minkjakt är motiverad ur naturskyddssynpunkt och att fällfångst är den enda realistiska jaktmetoden. Även slagfällor är tillåtna vid minkjakt eftersom naturvårdsnyttan bedöms större än risken att enstaka individer av andra arter dödas. Fällor ska alltid märkas med namn och adress.

I *punkt A9* förbjuds utfodring (åtling) av vilt. Åtling medför att djur koncentreras till området kring utfodringsplatsen. Lokalt skadas vegetationen vid foderplatsen genom tramp, foderspill, en viss gödsling av marken samt ett ökat betestryck på unga lövträd i området. Detta är inte önskvärt inom naturreservat. Exempelvis är det dock tillåtet att lämna kvar den urtaga älgräntan efter skjutna älgar liksom att mata småfåglar. Det är också tillåtet att sätta ut saltsten, dock bör placeringen vara sådan att skador på vegetation minimeras. Det bör därför inte sättas ut saltsten vid källdrag och liknande där marken är extra slitagekänslig.

I *punkt A10* förbjuds korttidsjakt. Föreskriften syftar främst till att förhindra att jakt upplåts i ett område via s.k. dagkortsförsäljning. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a.

jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d.v.s. de ska bedriva jakt tillsammans.

I *punkterna B1-B3* medges att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd.

I *punkt B1* medges uppmärkning av reservatet, uppsättande av informationstavlor och iordningställande/underhåll av anläggningar för friluftslivet. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet.

I *punkt B2* medges skötsel av naturvärdena i reservatet. Dessa naturvärden kräver skötsel för att kunna bibehållas eller utvecklas, och behövs därför för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås.

I *punkt B3* medges undersökningar för uppföljning. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

I *punkt C1* förbjuds att skada orsakas på levande och döda träd, buskar och stubbar. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. För att tillgodose upplevelsevärdena i området tillåts dock insamling av löst liggande mindre torra grenar och kvistar, för att möjligheten att kunna göra upp eld ska finnas även utan medtagen ved. Däremot får man inte elda med delar av torra/döda trädstammar och stubbar eller liggande döda träd, skålar. Det är tillåtet att tälta i reservatet och att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Matsvamp och bär får plockas i reservatet.

I *punkt C2* förbjuds fordonstrafik på barmark. För motivering se punkt A7.

I *punkt C3* förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

I *punkt C4* förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd bedriva större arrangemang i naturreservatet. Fler besökare i reservatet är normalt positivt. Olika organiserade arrangemang kan dock, om de bedrivs i olämplig omfattning, på olämpligt sätt, på olämplig plats eller under olämplig tid, störa andra besökare och negativt påverka naturmiljön. För att kunna inrikta den organiserade verksamheten till en hållbar och miljöanpassad sådan, krävs därför tillstånd av länsstyrelsen enligt punkt C4. Länsstyrelsen kan då ställa villkor och anvisa passande plats etc.

Ärendets handläggning

Östra Almberget uppmärksammades år 2000 då en första omfattande inventering av områdets naturvärden gjordes. Området inventerades även i Urskogsinventeringen 2003

och då det var utsatt för hårt tryck från avverkningsplaner gjordes därför ytterligare en inventering 2006. Eftersom området bedömdes som mycket skyddsvärt startade 2008 processen med att skydda det som naturreservat. I samband med detta gavs lantmäteriet i uppdrag att mäta in det blivande reservatet. Utmärkningen av den slutgiltiga gränsen gjordes 2011 av lantmäteriet.

Uppdraget att ta fram ekonomiska värdeutlåtanden för marken gavs till företaget NAI Svefa 2008. Även uppdraget att förhandla om ersättning med markägarna gavs till NAI Svefa 2009. 2011 blev förhandlingsarbetet klart och ungefär hälften av arealen (11 fastigheter) är inköpt av staten och den andra hälften (8 fastigheter) ersatt med intrångsersättning.

I februari 2014 skickades beslut och skötselplan på remiss till sakägare, föreningar och berörda myndigheter. Remissen skickades även till dem som har hus och vistas i Almbergets fäbod som ligger intill reservatet. Lima Besparingsskog inkom med synpunkter angående förvaltningen av vägarna. De önskade ett förtydligande beträffande möjligheten att underhålla vägarna och ett bidrag för den ökade belastningen på vägarna som naturreservatet medför. Föreskrifterna har därför kompletterats med följande undantag under föreskrift A2: "Befintliga vägkanter inom ett område om två meter från bakre dikeskant får underhållsröjas. Ett avtal om vägunderhåll har också tecknats mellan länsstyrelsen och Lima besparingsskog.

Vidare har önskemål kommit in om att man ska återuppföra det utsiktstorn som tidigare funnits på toppen av Östra Almberget och som använts för brandbevakning. Då länsstyrelsen främst prioriterar friluftslivsanläggningar som kan göras tillgängliga för alla så finns i dagsläget inte möjlighet att prioritera ett nytt utsiktstorn på Östra Almberget.

Upplysningar

Andra föreskrifter som gäller för området

Några andra föreskrifter för detta område specifikt finns inte.

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Gunilla Garbergs, antikvarie Agneta Jonsson, samhällsplanerare Frida Ryhag, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Sarah Norling, den sistnämnde föredragande.

Maria Norrfalk

Landshövding

Sarah Norling

Naturvårdshandläggare

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Skötselkarta
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista: (markägare och sakägare)

Skogsstyrelsen Norra Dalarnas distrikt	Östra Bangatan 5	782 34 Malung
Riksantikvarieämbetet	Box 5405	114 84 Stockholm
Lima södra viltvårdsområde c/o Tommy Mattsson	V Ofors 2 Lassgården	780 64 Lima
Lima västra älgtskötselområde c/o Leif Martinsson	Skålmo 107	780 64 Lima
Gunnar Gustafsson	Pitovägen 4	782 90 Malung
Yvonne Algotsson	Bu 221	780 64 Lima
Jonas Andersson , Mona Frisk	Esplundagränd 74	124 72 Bandhagen
Ingemar Hansson	Knutsbovägen 26	780 64 Lima
Ingegerd Lindholm	Åkerbärsstigen 19	665 35 Kil
Systrarnas Bodins stiftelse c/o Samuel Borg	Jungfrugatan 7B	114 44 Stockholm
Pär Larsson	V Ofors 34	780 64 Lima
Jordfonden	Länsstyrelsen Dalarna	
Lima Besparingsskog	Kyrkbyn 106	780 64 Lima

Kopia för kännedom till:

Lima snöskoterklubb, Leif Martinsson	Kläppen Ski Resort, AB, Kläppen	780 67 SÄLEN
Malungs snöskoterklubb	Bönhusvägen 17	78235 Malung
Malung-Sälens kommun		782 21 Malung
Naturskyddsföreningen - Övre västerdalarnas lokalkrets	Box 69	780 61 ÖJE
Dalarnas Jaktvårdsförbund	Krontallsvägen 10	791 55 FALUN
Lima fornminnes och hembygdsförening	Västagården Västansjö 6	780 64 Lima
Jägareförbundet - Lima jaktvårdskrets c/o John Norgren	Hisåsvägen 4	780 64 Lima
Sveriges Geologiska Undersökning	sgu@sgu.se, inklusive shapefil	
Dalarnas ornitologiska förening, c/o Conny Trogen, Mats Forslund	connytrogen@telia.com, forslund.mats@telia.com	
Lars-Axel Magnusson	Östra Lillmon 22	780 64 Lima
Tobias Pettersson	Västra Tandö 9	780 64 Lima
Mona Hedberg	Monumentvägen 1C	792 34 Mora
Carl-Gösta Carlsson	Ankdamskatan 5E, 1 tr	171 43 Solna
Inger Ax	Blomstervägen 28	782 34 Malung
Ann-Marie Magnusson	Albacksgatan 30	782 33 Malung
Maj Caneholm	Årstavägen 31, 4 tr	120 52 Årsta
Hans Göran Larsson	Rotvägen 6	782 35 Malung
Ann-Irene Haga	Fiskarheden 115	780 64 Transtrand
Jan Forsman	Rotvägen 4	782 34 Malung
Stig Sjöberg	Ängen 16	680 52 Ambjörby
Anne Liljeskog, Kent Olsson, Kicki o Janne Meijer	Vallonvägen 53	730 50 Skultuna
Bertil Ekström	Viktoriagatan 12 A	731 32 Köping

Kenneth Sandman	Klövstavägen 20, Granliden	148 91 Ösmo
Bertil Björk	Nyåkersgatan 14	733 33 Sala
Bo Björk	Ringgatan 38 C, Lgh 1201	733 32 Sala
Kerstin Olsson	Krossekärr 70	457 95 Grebbestad
Rune Liljegren	Almi Företagspartner	102 33 Stockholm
Ove Fernström	Rådmansgatan 5	733 30 Sala
Björne Magnusson	Bu 326	780 64 Lima
Ann-Britt Helje	Vörderås 151	780 68 Transtrand
Elof Johansson	Hermelinvägen 19	433 70 Sävedalen
Anette Albertsson	Dammgatan 50	782 31 Malung
Solveig Ericsson	Furuvägen 1 B	731 40 Köping
Göran Skoog	Bergavägen 21	139 60 Värmdö
Vivi-Anne Lindow	Snällerriset 1	780 64 Lima